

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV

Reus Dijous 23 de Febrer de 1899

Núm. 3.827

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . Plas. 1
n provincies trimestre. . . . . 2'50
Extranjer y Ultramar. . . . . 3'
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofre, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publicuin.

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son les millors probas pera demostrar que l'

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de . . . . .

Oberta tota la nit

TOS

La que paga més contribució de la província.

Secció doctrinal

Se farà justícia

Volgent com volém pera Euskalerría un govern y una administració propis, per sos fills y pera sos fills, com aquestos los gosaren en millors temps, encara que no sigui la rahó de nostre llegendim modo de pensar lo fet de que nostra patria s' hagi governat així en los temps aludits, es natural que en bons principis, no podém ésser regionalistas, si regionalisme ha d' equivaldre tan com a sistema de govern, que concedeix un centre de potestat, y per igual rahó a cada hui dels components del Estat.

Pera nosaltres nostres drets tenen arrel més profund que l' exercici d' una potestat externa. Dimanan de la propia existencia del poble euskaró; de la distinció de sa rassa, de sa llengua, de sas costums, de sa historia, del conjunt d' elements tots que componen son total y definitiva nacionalitat.

Per aixó nostre dret y nostras aspiracions, que tal fonament tenen, ni son velles ni son de moda. Acompanyan l' existencia del poble que s' asseu en las pendents del Pirineu, y moriran y desapareixeran quan desapareixi y mori Euskalerría.

Podrán existir dominacions variadas en ordre ó expressió dels mateixos sentiments, y haurá quins s' anomenin fueristas y quin siguin nacionalistas y á quins quadri lo nom de regionalistas, pera aquestas acepcions sols poden pendres com válidas en lo terreny dit y en la dita proporció. Així es que nosaltres, quan ataquém á quins atacan lo que s' ha donat en dirse drets regionals y autonomia regional, no ho fém sino en lo sentit dit.

Algún punt de partida y algún fundament d' atac hem de tindre en la lluyta ab los contraris, siquera aquestos emplean dominacions impropies pera lo que constitueix nostres drets y la essencialitat de nostras aspiracions.

S' ha donat en atacar á Silvela porque diuhen que Silvela es regionalista.

Ni ns va ni ns ve res en ell, suposant que l' propi interessat entengui com regionalisme lo que no es sino una desvinculació administrativa del centre, per lo que no resa ab nosaltres lo regionalisme de que s' tracta. Pero si devém percatarns de que ls atachs que al citat polítich puguin prodigarseli en rahó á aquesta part de son programa qui sab si la més sortida é important de éll) es la expressió de la verdadera sanya de la nació castellana erigida en cacich universal en lo modo actual d' existir las cosas del Estat espanyol.

Tots los polítichs que atacan á Silvela no atacan á sa persona ni atacan sas doctrinas; l' atac va contra ls exents, los privilegiats; aqueixos odiats y odiosos pobles que treballan pera menjar y s' despepitán pera crear sa riquesa propia. Contra aqueixos vascongats que tenen la poca vergonya de fer ferrocarrils, y ponts, y fábricas, y que además de tot tenen la desfachates de constituhir lo poble honrat per excelencia y amant de sas libertats com ningú.

Per aixó no ns ha extranyat que Castelar castigues á Silvela ab sa parlanzinesca ploma, ni ns ha sorpres que l' ja célebre é ilustre tribuno que plora so l' Arbre de Guernica, abressat á éll, sostingui en la actualitat que l' govern que Silvela promet á Vasco-

nia sia característich dels temps mitjevals. Com si la llibertat dels pobles cumpís anys!

Castelar se deu á sa rassa. Per aixó Castelar vol que sa rassa s' avalansi sobre las demés y las destruheixi, destrasant sos arganisme libérrims y aniquilant sa llengua.

L' any 68 éra Euskalerría pera l' ja ilustre tribuno, lo germen de la llibertat: (1) avuy es lo panteó de la rutina mitj-eval. En Juny del 73 la república federal que regoneixia la llibertat dels pobles, havia fet que en América no hi bagues hagut ni catafalchs ni terror; avuy sols una república unitaria (allavors aburrída) pot personificar la reconquista realísada. En Agost del any 73 la república federal éra la millor de totas las imaginables, porque reconeixia totas las autonomias y deixaba á cada organisme en son propi dret; avuy aquestas autonomias produhirían una verdadera resurrecció feudal.

Llógicas, molt llógicas, nos semblan aquestas contradiccions del ilustre malalt y orador. Aixequi á son poblé y treballi per la hegemonia d' éll; ataquí als demés; emplehi sas qualitat d' escriptor y xerrayre contra ls exceptuats.

A pesar de tots atachs y á través d' élls, los pobles seguirán treballant per sas llibertats, y se ls farà justícia.

Perque ls pobles moren quant tenen que morir. Pero no ha nascut encara l' encarregat de pronunciar l' oració fúnebre en l' enterro del poble vasco.

(Del «Euskalduna» de Bilbao.)

Secció agrícola

ASSAMBLEA DE PRODUCTORS A SARAGOSSA

Per los telegramas que diariament han anat insertantse en casi tots los diaris que s' rebren en nostra ciutat, haurán pogut enterarse nostres agricultors de las sessions celebradas per l' Assamblea de productors que s' ha celebrat á Saragossa; y nosaltres havém además seguit la marxa d' aquella reunió d' individuos que s' diuhen agricultors, per los moniciosos detalls que diariament nos donava nostre estimat colega El «Diario de Zaragoza».

La tal Assamblea ha donat per terminadas sas tasas, y ha fet que l' resultat ha sigut prácticich: nombrar un Directori, y que aquest siga á Madrid.

Talent deu tenir y no li volém escatimar á D. Joaquín Costa, organisador y president de l' Assamblea; mes geni organisador y prácticich, creyém que nó. Ho prova la mateixa marxa que s' ha donat á aquella Corporació.

No ns enganyarem pas gens, quant fá mes d' un mes opinarem que l' Assamblea de productors de Saragossa lluny de robustir las foras de la classe agrícola, lo que lograria seria posar mes en evidencia nostra desorganissació. Ha volgut en ella, probarse lo mateix que nostres homes públichs probaren de fer ab los Estats Units; molta por; mes quant hagueren de sostenir las amenssas que feyan, tinguerem per resultat lo que tots sabém. Y als agricultors que han anat á Saragossa los hi succehirá lo mateix: molts progeotes, molts discursos, molta cháchara, y l' govern present y del pervindre s' ho escoltará com qui sent ploure en

(1) Carta dirigida als republicans d' América. — 15 d' Octubre de 1898.

dia d' hivern: si encare no ens inutilisa pera fer alguna en altre dia.

Pera que nostres lectors s' en formin una idea de lo succehit, bastará que llegeixin las petitas conclusions de l' Assamblea:

«Institució de sistemas de regos acomodats á las condiciones dels rius y canals.—Supressió de sis Universitats, creantse en són lloch escolles d' ensenyansa elemental y práctica d' Agricultura, Industria y Comerç, subvencionadas per l' Estat, la provincia y l' Municipi, y camps de demostració dels adelantos en los procediments agrícolas.—Simplificació y abaratament dels serveys de crédito, tituls de fé pública y registres instituhits conforme al artículo 1.219.—Retirar los privilegis dels Bancs Hipotecaris y crearlos agrícolas regionals.—Declarar cancelats y prescrits los asientos de las hipotecas y altres gravámens antics de la contaduría de hipotecas.—Concentració dels serveys de justícia, fé pública y registre civil de la propietat en una sola oficina y en un sol funcionari.

Fomentar las aspiracions y aportar nous mercats á la producció nacional fins assegurarla 18 milions de consumidors, además dels que te la Península.—Rescatar lo mercat de França pera nostres vins.—Organissació d' exposicions dels productes espanyols en las Repúblicas americanas.—Foment dels transports.—Creació d' Escolas d' Arts y Oficis.—Repoblació forestal.—Perfeccionament dels canals y vías de comunicació.

Lliure cultiu del tabaco.—Foment de la industria rural.—Foment de la exportació de productes agrícolas.—Exposició permanent de productes nacionals.—Agregació á las Cambras de Comerç extranjeras.—Revisió per las Cambras y las Ligas de las tarifas ferroviarias y de quants problemas las afectin.—Formació d' un Códich rural.—Institució y provisió de Montepios pera artesans y obrers, Caixas d' estalvis, retiros, segurs, socorros mútuos pera vells, viudas y horfes.—Revisió del plan de carreteras destinant 400 ó 500 milions pera convertir 250.000 kilómetres de camí de ferradura en camins carreters.

Desenrotlló de las colonias escolars, piscinas y banys públichs.—Foment de la cooperació de varias obligacions pera ennoblir lo Magisteri y elevar la condició dels Mestres.—Introduhir un plan d' ensenyansa d' agricultura y oficis ab obligacions diarias en las horas lliures y excursions al camp escolar.—Creació de Colegis espanyols en los principals centres científichs d' Europa.—Igualtat tributaria de tota classe de riquesa, inclós de la mobiliaria.

Que ls contribuyents paguin segons la renta que percibeixen, y l' gravamen no pugui excedir d' un 15 per 100, repartit entre l' Estat, la provincia y l' Municipi. Que las reclamacions formuladas per los contribuyents surgeixin efecte al any següent de formules.—Que sols responguin al pago de tributs las rentas, pero jamay las fincas.—Supressió dels recórrechs de guerra.—Reducció del sello de correo á 10 céntims.

Encárrechs postals fins á 10 kilógrams de pes.—Excepció de tot tribut sobre l' bestiar de labor.—Que la contribució pecuaria se consideri com industrial.—Supressió del impost de consums, substituhintlo per altre mes equitativ.—Simplificació dels impostos resis.—Revisió dels expedients de classes passivas, y limitació pera cobrar las cantitats que excedeixin de 3 mil pessetas; adjudicantse fins la previa declaració de que no gosa lo passiu renta ó héber.

Píldoras de la Pell-Roja

Preparació especial de Joseph M. Font
(FARMACUTICH)

Demaneu-les tots los que tingueu tós en cualsevol Farmacia encara aquells que no hagin conseguit aliviar ab cap altre de tots los acreditats específichs coneguts, tota vegada que ellas constitueixen un preciós medicament pera combatrela.

Preu 1 pesseta capsas

Nota -Se envian per correu certificadas sens augment de preu als pobles ahont no hi hagi farmacia sempre que s demanin duas capsas.

FARMACIA CENTRAL

ESPANYOLA

Pelayo, 42
Barña.

Caramelos Pectorals

DEL

Metje Salas

Modificadors de la hipersecreció de la membrana mucosa aërea, disminueixen y fluidifican la biscositat del moch bronquial, facilitan la expectoració, treuen la Tos y aumentan la respiració pulmonar.

Preparació molt eficaç pera combatre la Tos del Dengue, Bronquitis aguda y crónica, Asma, Enfisema pulmonar, Catarros crónich, sech y espasmódich, Coqueluche, Tos del sarampió y ferina y finalment totas las afeccions de las vias respiratorias. Se componen d' estimulants vegetals, sense que en sa preparació s' emplehin narcòtics ni medicaments perillosos, per lo que poden ser presos sens cap temor y en cualsevol quantitat, de mateix per los noyets que per las personas majors.

Son bon sabor, fa sian presos fins ab avides per los noys á quins es tan difícil ferlos hi pendre medicaments.

A cada capsas acompanya un prospecte.

Dipòsits en totas las provincias

Farmacia de don A. SERRA

Arrabal Santa Anna, núm. 80 - REUS.

Demanis en totas las Farmacias de la provincia

Preu de la capsas 6 rals

Publicacions regionalistas que 's reben en aquesta Redacció.

«La Renaixensa», diari de Catalunya, «La veu de Catalunya», setmanari de Catalunya, «La Nació Catalana», Quinzenal de Catalunya, «L' Art del Pagès», quinzinari, «L' Aurora», mensual de Catalunya, «Lo Teatro Regional», setmanari de Barcelona, «La Veu de Montserrat», setmanari de Catalunya, de Vich, «La Costa de Llevant», setmanari de Catalunya, de Blanes, «L' Olot», setmanari de Catalunya, de Olot, «Las Cuatre Barras», setmanari de Catalunya, de Vilafranca del Panadé, «Lo Geronés», setmanari de Catalunya, de Girona, «La Veu del Vallés», setmanari de Catalunya, de Granollers, «El Vendrellen-sa», setmanari de Catalunya, del Vendrell, «La Revista Gallega», setmanari de la Coruña (Galicia), «Euskalduna», «Euskalzale», setmanaris de Bilbao (Bizcaya), «El Eco del Guapope», setmanari de Alcañiz (Aragó).

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMBADO FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

balx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15.12 A 16.00 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

En venda

Hi ha pocs venduts en la Granadilla un molt faltar de ventor en lo que poden interesar a las industrias. Dirigirse a Ramon Gassó de la Granadilla.

Secolò religios

Secolò comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

De Màjors y escolars en 8 dies, vapor catalans, de